

James Joyce
GIACOMO JOYCE

Englanninkielinen alkuperäisteos Giacomo Joyce
Copyright © 1959, 1967, 1968, 1983 by
F. Lionel Monro as Administration
of the Estate of James Joyce
Suomennos Jusu Annala 2007

Kuka? Raskaiden haisevien turkiksien ympäröimät kalpeat kasvot.
Henen liikkumisensa on ujoa ja hermostunutta. Hen käyttää naurettavia
laseja.

Kyllä: lyhyt tavu. Lyhyt nauru. Silmäluomien lyhyt rytmi.

Käsialan hämähäkinverkko seurasi pitkänä ja hienona hiljaista
väheksymistä ja alistumista: nuoren henkilön ominaisuutta.

Ryhdyin etenemään laimean puheen helpolla viittauksella: Sweden-
borg, sala-Areopagitti, Miguel de Molinos, Joachim Abbas.
Viittaus on loppunut. Henen luokkatoverinsa, uudelleen vääntelee
vääntelehtivää kehoaan, surisee luutonta wieniläisitaliaa: *Che coltura!*
Pitkät silmäluomet lyövät ja lakkaavat: palava neulanpisto sattuu
ja värisyttää samettista värikalvoa.

Korkokenkien kopina kaikuu kumeasti kiviportaissa. Linnan talvinen
ilma, panssarein kiinnitetyt paidat, karkeat rautatuet kiemurtelevat
tornin vierustaa kiemurtelevien portaiden ylitse. Naputtavat kopisevat
korot, korkeaa ja kumeaa ääntä. Alapuolella on eräs joka haluaisi puhua
kanssanne arvon lady.

Hen ei koskaan niistä nenäänsä. Puheen muoto: pienempi paha suuremmalle.

Ympyröity ja kypsytetty: ympyröity eri rotujen sorvissa ja kypsytetty rotunsa eristymisen ahtaustalossa.

Vercellin läheinen riisipelto kermaisen kesäusvan alla.
Henen siipensä roikkuvat hatun varjo henen uskonon hymynsä. Varjot juovittavat henen epäluotettavasti hymyilevät kuuman kermaisen valon tahraamat kasvonsa, harmaan limavarjoiset varjot leukaluiden alla, keltuaisen keltainen kosteutetulla ruskealla, kuvottavan keltainen huumori vaanien silmien pehmentyneessä massassa.

Tyttäreiltäni henelle annettu kukka. Heiveröinen lahja, heiveröinen antaja, heiveröinen siniverinen lapsi.

Kaukainen merentakainen Padua. Äänetön keskiaika, yö, historian pimeys nukkuu *Piazza delle Erben* kuun alla. Kaupunki nukkuu. Holvikaarien alla pimeillä kaduilla lähellä jokea tiirailevat huorien silmät bordelleista. *Cinque serevizi per cinque franchi*. Aistin tumma aalto, uudelleen ja uudelleen ja uudelleen.

Ovat silmäni heikentyneet pimeään, silmäni heikentyneet,

Ovat silmäni heikentyneet pimeään, rakkaus.

Uudelleen. Ei enää. Tumma rakkaus, tumma kaipuu. Ei enää. Pimeys.

Iltahämärä. *Piazzan* ylitys. Harmaa aalto hiljennyttää leveät salvianvihreät laidunmaat, äänettömästi ravistellen iltahämärää ja kastetta. Hen seuraa äitiään kömpelössä armossaan, tamma johdattaa henen varsaansa varsomaan. Harmaa iltahämärä hahmottaa pehmeästi hoikat ja kurvikkaat takamukset, nöyrästi kumartuu jänteinen niska, hienoluinen kallo. Aatto, rauha, iltahämärän ihme..... Hillo! Majatalon isäntä! Hilloho!

Isä ja tytöt liukuvat alamäkeen, hajareisin kelkalla: Suuri Turkkilainen ja hänen haareminsa. Tiukasti lakitettuna ja puettuna takkiin, saappaat sidottuina helposti ristiin rastiin ylitse lihan lämpöisen kielen, lyhyt hame kireänä polvilumpioiden ympärillä. Valkea välähdys: hiutale, lumishiutale:

*Ja kun hen seuraavaksi ratsastaa ulkomaille
Voinko olla näkemässä sen!*

Ryntään ulos tupakkaliikkeestä ja kutsun hentä nimeltä. Hen kääntyy ja pysähtyy kuuntelemaan sekavia sanojani oppitunneista, tunneista, oppitunneista, tunneista: ja hitaasti henen kalpeat poskensa ovat punastuneet hyvántahtoiseen opaalinvihreään valoon. Ei, ei, älä pelkää!

*Mio padre: hän tekee eron helpoimmilla teoilla. Unde derivatur?
Mia figlia ha una grandissima ammirazione per il suo maestro
inglese.* Vanhan miehen kasvot, komeat, punastuneet, vahvasti
juutalaiset kasvonpiirteet ja valkeat pitkät poskiparrat, kääntyvät
minuun päin kun kävelemme yhdessä alas mäkeä. Oi! Täydellisesti
sanottu: kohteliaisuus, hyvyys, uteliaisuus, luottamus, epäily,
luonnottomuus, iän avuttomuus, itseluottamus, rehellisyys, hienos-
tuneisuus, vilpittömyys, varoitus, myötätunto, sääli: täydellinen
sekoitus. Ignatius Loyola, kiirehdi auttaaksesi minua!

Tämä sydän on arka ja surullinen. Rakkaudessa kiukkuinen?

Pitkät himokkaasti vihjailevat huulet: tummaveriset kuoret.

Usvat liikkuvat mäellä kun katson ylöspäin yöstä ja mudasta.
Kosteiden puiden yllä roikkuvat usvat. Valoa ylimmästä huoneesta.
Hen pukeutuu lähteäkseen näytelmään. Peilissä on aaveita.....
Kynttilät! Kynttilät!

Hiljainen ihminen. Keskiyöllä, musiikin jälkeen, koko matkan ylös
via San Michelea, nämä sanat puhuttiin pehmeästi. Rauhallisesti nyt,
Jamesy! Etkö koskaan kulkenut Dublinin kaduilla öiseen aikaan
nyyhkyttäen toista nimeä?

Juutalaisten ruumiit makaavat ympärilläni mädäntyen heidän pyhän
maansa mullassa. Täällä on henen ihmisiensä hauta, musta kivi,
hiljaisuus ilman toivoa..... Pimply Meissel toi minut tänne. Hän on
noiden puiden takana seisokseen pää peiteltyä itsemurhan tehneen
vaimonsa haudalla, ihmetellen kuinka nainen joka nukkui hänen
vuoteessaan on tullut tähän päätökseen..... Henen ja henen ihmistensä
hauta: musta kivi, hiljaisuus vailla toivoa: ja kaikki on valmiina.
Älä kuole!

Hen nostaa käsivartensa vaivalla koukistaakseen niskansa pukunsa mustaan huntuun. Hen ei pysty: ei, hen ei pysty. Hen liikkuu takaperin mykkänä minua kohti. Ojennan kädet auttaakseni hentä: henen kätensä laskeutuvat. Pitelen henen pukunsa seitinpehmeitä helmoja ja kiskon ne ulos kiinnittääkseni ne, näen avautuneen mustan hunnun läpi henen notkean vartalonsa vuodattaneen oranssin muutosta. Se sujahtaa henen hartioilleen ja pudottaa hitaasti sen kiinnitysnauhat: notkean pehmeä alaston vartalo kimaltaen hopeisina hilseinä. Se sujahtaa hitaasti yli kalpeiden pakaroiden sileäksi kiillotetun hopean ja yli niiden vaon, himmentyneen hopeinen varjo.... Sormet, kylmät ja rauhalliset ja liikkuvat.... Kosketus, kosketus.

Pieni järjettömän avuton ja vaisu hengitys. Mutta kumarru ja kuuntele: ääni. Varpunen tuhon pyörien alla, vapisee maan vavisuttaja. Pyydän, herra Jumala, iso herra Jumala! Hyvästi, suuri maailma!*Aber das ist eine Schweinerei!*

Suuret rusetit henen pronssisissa kengissään:
hellityn hanhen kannukset.

Lady kulkee vauhdilla, vauhdilla, vauhdilla..... Pelkkää ilmaa ylängön tiellä. Trieste herää armottomasti: armoton auringonvalo ylitse ruskeatiilisten kattojen rykelmän, suojakilpien muoto: uuvuttavien ötököiden joukko odottaa kansallista vapautusta. Belluomo nousee vaimonsa rakastajan vaimon vuoteesta: kiireinen kotirouva on touhua täynnä, mantelisilmäinen, kädessään pieni lautasellinen asetyleenihappoa..... Pelkkää ilmaa ja hiljaisuutta ylängön tiellä: ja kaviot. Tyttö ratsailla. Hedda! Hedda Gabler!

Myyjät tarjoavat alttareiltaan ensimmäisiä hedelmiään: vihreäläiskäisiä sitruunoita, jalokivisiä kirsikoita, häpeällisiä persikoita revityin lehdin. Kärryt kulkevat läpi kangasmymäläkadun, sen rattaat puhuvat kehruun räikeydessä. Tehkää tilaa! Henen isänsä ja poikansa istuvat kärryissä. Heillä on pöllöjen silmät ja pöllöjen viisaus. Pöllömäinen viisaus tuijottaa heidän hautovissa silmissään heidän opetustaan *Summa contra Gentiles*.

Hen ajattelee että on oikein kuljettaa myymälöistä italialaista herrasmiestä, Ettore Albinia, *Secolon* kriitikkoa, koska hän ei noussut seisomaan kun yhtye soitti Kuninkaallisen Marssin. Hen kuuli sen illallisella. Voi. He rakastavat maataan kunhan tietävät varmuudella mikä maa se on.

Hen kuuntelee: kaikkein harkitsevin neitsyt.

Hame jäi kiinni takaa henen yhtäkkiä liikkuvaan polveen; alushameen valkea pitsireuna nousi sopimattomasti; jalan venyttämä verkkosukka. *Si pol?*

Soitan kevyesti, pehmeästi laulaen, John Dowlandin velttöä laulua. *Suruissani lähden*: minäkin olen lähtevä suruissani. Tuo aika on tässä ja nyt. Tässä, avautuen intohimon hämärästä, on silmät jotka hämärtyvät hajoavaan Itään, heidän kajastus, roskakajastus joka peittää tunteellisen Jamesin kentän likakaivon. Täällä kaikki viinit ovat kellertäviä, kuollen imelien ilmojen putoamiseen, ylpeään musiikkiin, kiltti herrasnainen kosiskelee heidän parvekkeiltaan imevin suin, laatikkopilaantuneet himokkaat naiset ja nuoret vaimot, jotka iloisesti antautuvat raiskaajille, iskevät ja iskevät uudelleen.

Raa'asti hunnutetussa kevätaamun haaleuden hajussa ajelehtii
aamuinen Pariisi: aniksen siemen, kostea sahanpuru, lämmin
leipätaikina: ja kun ylitän Pont Saint Michelin teräksensinisinä
heräilevät vedet kylmettävät sydämeni. Ne hiipivät ja lyövät
vasten saarta jossa ihmiset ovat eläneet kivikaudesta asti.....
Valtavasta pelottavan eläinhahmon kirkosta kellertävänruskea
synkkyys. On kylmä kuin sinä aamuna: *quia frigus erat.*
Kaukaisen, korkean alttarin portailla, alastomana kuin Herran
ruumis, papit valahtelevat nöyrinä heikkoa rukousta. Näkemät-
tömän lukijan ääni nousee veisaamaan Raamatun opetusta.
Haec dicit Dominus: in tribulatione sua mane consurgens ad me.
Venite et revertamur ad Dominum.... Hen seisoo vierelläni,
kalpeana ja viileänä, puettuna synnintumman keskilaivan varjoihin,
hänen laiha kyynänpäänsä kädessäni. Henen lihansa muistuttaa tuon
raa'an usvan hunnuttamasta aamusta, kiirehtivät soihdut, julmat
silmät. Henen sielunsa on surullinen, vapisee ja voisi itkeä.
Vuokseni älä itke, oi Jerusalemin tytär!

Esitän Shakespearea säyseälle Triestelle: Hamlet, siis minä, joka
on hiljaisesti ja yksinkertaisesti kaikkein kohteliaim, on hävytön
vain Poloniukselle. Ehkäpä, katkeroitunut idealisti, hän voi nähdä
vanhempansa ja rakastettunsa vain irvokkaina yrityksinä osana
luontoa tuottaa hänen mielikuvaansa..... Merkitsitkö sinä tuon?

Hen kävelee minun edelläni pitkin käytävää ja kun hen kävelee
henen hiustensa tumma vyyhti hitaasti purkautuu ja putoaa.
Hitaasti purkautuneet, pudonneet hiukset. Hen ei tiedä ja kävelee
minun edelläni, yksinkertaisena ja ylpeänä. Joten kävelikö hen
Dantelle yksinkertaisesti ylpeänä ja niin verestä tahrattomana ja
häpäistynä, Cencin tytär, Beatrice, henen kuolemansa:

.....*Sido*

*Korsettini minuun ja sido ylös nämä hiukset
Yksinkertaiseen solmuun.*

Kotiapulainen kertoo minulle että heidän oli vietävä henet
välittömästi sairaalaan, *poveretta*, että hen kärsi niin paljon,
niin paljon, *poveretta*, se on hyvin vakavaa..... Kävelin pois
henen tyhjältä talostaan. Tunsin olevani itkemäisilläni. Oi, ei!
Se ei tule olemaan kuten tuo, hetkessä, ilman sanaakaan, ilman
katsetta. Ei, ei! Varmasti helvetin onni ei heikenny minulle!

Operoitu. Kirurgin veitsi on tutkinut henen sisälmyksiään ja
peräytynyt, jättäen armottoman viillon matkallaan henen vatsaansa.
Näen henen tummat kärsivät silmänsä, kauniit kuin antiloopin
silmit. Oi julma haava! Libidollinen Jumala!

Vielä kerran henen tuolissaan ikkunan luona, iloisia sanoja henen
kielellään, iloista naurua. Lintu visertää myrskyn jälkeen, iloisena
että sen pieni älytön elämä on räpäytetty epileptisen herran ja
elämänantajan takertuvien sormien tavoittamattomiin, visertäen
iloisesti, visertäen ja livertäen iloisesti.

Hen sanoo että onko *Taiteilijan Omakuva* ollut rehellinen ainoastaan rehellisyyden vuoksi, hen voisi kysyä miksi olen antanut sen henen luettavakseen. Oi sinä voisit, voisitko sinä? Kirjeiden lady.

Hen seisoo mustakaapuisena puhelimessa. Pieni ujo nauru, pieni huudahdus, ujona virrannut puhe katkeaa yllättäen....
Parlerò colla mamma.... Tule! kana, kana! tule!
Musta nuori kana on peloissaan: yllättäen katkennut pieni virtaus, pieni ujo huudahdus: se itkee äitiään, lihavaa kanaa.

Laggione. Verhotut seinät tihkuvat kosteaa höyryä. Hajujen sinfonia pakottaa ihmisrykelmien massaa muotoon: kainalokuoppien katkeroitunut löyhyä, nukkaantuneet appelsiinit, sulavat rintavoiteet, kellertävä vesi, kalpeankeltaisen valkosipulin illallishenkäys, fosforihajuisten pierujen paha haju, keltalehtinen kasvi, naimaikäisen rehti hiki ja naidut naiset, miesten saippuainen löyhyä..... Koko yön olen katsellut hentä, koko yön tulen näkemään henet: palmikoitujen hiusten huippu ja oliivin ovaaliset kasvot ja rauhaisan pehmeät silmät, vihreä seläke henen hiuksissaan ja henen vartalonsa vihreä koruompeleinen puku: illuusion väri, luonnon lasivihanneksissa ja reheväkasvuinen ruoho, hautojen hiukset.

Minun sanani henen mieleensä: kylmät kiillotetut kivet
uppoavat läpi suon.

Nuo äänettömän kylmät sormet ovat koskettaneet sivuja,
pahanhajuinen ja rehti, missä minun häpeäni tulee hehkumaan
aina. Äänettömät ja kylmät ja puhtaat sormet. Eivätkö ne ole
koskaan erehtyneet?

Henen vartalonsa on tuoksuton: hajuton kukka.

Portaissa. Kylmä heiveröinen käsi: ujous, hiljaisuus: pimeät
tunteikkaasti tulvineet silmät: uupumus.

Harmaan höyryn kiehkura pyörii autiomaassa.
Henen kasvonsa, miten harmaat ja vakavat!
Kylmäkosteat kiillottomat hiukset. Henen huulensa
painautuvat pehmeästi, henen huokaava hengityksensä
tulee läpi. Suudeltu.

Minun ääneni, kuolee sanojensa kaikuihin, kuolee kuin
kaikuvien kukkuloiden läpi Aabrahamia kutsuva viisautta
pitävä Ikuisuuden ääni. Hen nojautuu taa päin vasten tyynyistä
seinää: orjattaren ominaisuus ylelliseen hämäryyteen: Henen
silmänsä ovat juopuneet ajatuksistani: ja henen naiseutensa
kosteaa lämmin tuotto toivottaa tervetulleeksi pimeyden
sieluuni, itsensä häivyttäen, on virrannut ja vuodattanut ja
tulvinut nestemäisenä ja runsaana siementäen..... Ota nyt
hänet jota tahdot!....

Kun tulen ulos Rallin talosta törmään yllättäen heneen meidän molempien antaessa almuja sokealle kerjäläiselle. Hen vastaa äkkinäiseen tervehdykseeni kääntymällä ja kääntäen mustien basilikasilmänsä katseen minuun. *E col suo vedere attosca l'uomo quando lo vede*. Kiitän teitä, Messer Brunetto.

He levittävät jalkojeni alle matot ihmisen pojalle. He odottavat minun kulkevan ohi. Hen seisoo aulan keltaisessa varjossa, ruudullinen viitta suojaa viileydeltä henen uppoavia hartioitaan: ja kun keskeytän vaeltelun ja katsoessaan minuun hen tervehtii kylmästi ja vilkaisee silmät suihkuttaen väkevää myrkyä ja ylitettyään portaikon hen hiipii välittömästi sivuun.

Pehmeän rypistynyt pavunvihreä peite verhoaa aulaa. Ahdas pariisilainen huone. Parturi makaa täällä mutta nyt. Suutelin henen sukkaansa ja henen ruosteenmustan hameensa päärmettä. Se on toinen. Hen. Gogarty tuli eilen esittäytyäkseen. Syynä on *Odysseus*. Älyllisen omatunnon symboli.... Siis Irlanti? Ja aviomies? Astella käytävällä kenkiä luetteloiden tai pelaten shakkia itseään vastaan. Miksi olemme lähteneet tänne? Parturi makaa täällä mutta nyt, pitäen päätäni henen polviensa välissä.... Minun rotuni älyllinen symboli. Kuuntele! Ryntäävä hämärä on laskeutunut. Kuuntele!
– En ole vakuuttunut että sellaista mielen tai ruumiin toimintaa voisi sanoa epäterveelliseksi –

Hen puhuu. Kylmien tähtien takainen heikko ääni. Viisauden ääni. Sano vaan! Oi, sano uudelleen, tee minusta viisas! Tätä ääntä en koskaan kuule.

Hen kiertyy minua kohti pitkin rypistynyttä aulaa. En voi liikkua tai puhua. Kiertyen lähestyy tähtisyntyneet liha. Viisauden aviorikos. Ei. Aion mennä. Minä aion.

– Jim, rakasta! –

Pehmeästi imevät huulet suutelevat minun vasenta kainalokuoppaani: kiertyvä suudelma lukemattomissa suonissa. Minä palan! Minä rypistyn kuin palava lehti! Oikeasta kainalokuopastani hypähtää ulos leimahduksen hammas. Säkenöivä käärme on suudellut minua: kylmä yökäärme. Olen hukassa!

– Nora! –

Jan Pieters Sweelink. Vanhan hollantilaisen muusikon idyllinen nimi saa kaiken kauniin näyttämään tunnelmalliselta ja etäiseltä. Kuulen hänen variaatioitaan jousisoittimella vanhaan ilmaan: *Nuoruus on päättynyt*. Vanhojen äänien hämärän usvan haalea valon piste ilmestyy: sielun puhe on kuultu. Nuoruus on päättynyt: loppu on tässä. Se ei tule koskaan olemaan. Tiedät sen hyvin. Mitä sitten? Kirjoita siitä, piru vie, kirjoita siitä! Missä muussa olet hyvä?

”Miksi?”

”Koska muuten en voi nähdä sinua.”

Liukuva – avaruus – aikakaudet – tähtien lehvistö – ja vähenevä taivas – pysähtyneisyys – ja syvempi pysähtyneisyys – hävityksen pysähtyneisyys – ja hänen äänensä.

Non hunc sed Barabbam!

Epähalukkuus. Tyhjä asunto. Alakuloinen päivänvalo. Pitkä musta piano: musiikin arkku. Sen reunalla leijunut naisen hattu, punakukkainen, ja sateenvarjo, rullattu. Hänen kätensä: kypärä, miekka ja tylppä keihäs niityllä, soopeli.

Lähetti: Rakasta minua, rakasta sateenvarjoani.